

nr. 4 August 2025 – 91. årgang

MEDLEMSBLAD FOR DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

ORGANIST BLADET

INGE BØNNERUP

FEM ÅRTIER VED ORGLET

EDVARD GRIEGS

SOMMER SOM ORGANISTVIKAR

DOKS

DANSK ORGANIST OG KANTOR SAMFUND

FORMANDEN HAR ORDET

Sammen om
kerneopgaven

FAGLIG KONFERENCE

Nordisk faglig
konference i Aarhus

ORGEL ER SANG

Inge Bønnerups fem
årtier som musiker

REGISTER- TAVLEN

Aktuelt, vigtigt
og nyttigt

EDVARD GRIEG

Organistvikaren
fra Norge

OTTE ÅR FOR DKDM

Sven-Ingvart Mikkelsen
har sagt farvel

KIRKE- KURIOSA

Biologiundervisning
i Salmebogen

KONTAKT

Adresser og
information

2024

SAMMEN OM KERNEOPGAVEN

Tekst: Karin Schmidt Andersen, formand DOKS

"Menighedsrådet er ansvarligt for rammerne omkring gudstjenesten og for fordeling af opgaver blandt de medarbejdere, som menighedsrådet har ansat. Gudstjenesten forberedes og gennemføres i et samarbejde mellem præsten og kirkens medarbejdere samt eventuelt frivillige."

Sådan står der i den nye højmessevejledning, som biskopperne udsendte først på sommeren, som en revision af den hidtidige fra 1992. Bemærkningen er hentet fra et nyt punkt om samarbejde og ansvarsområder, og heri ligger der en del signalværdi. Afsnittet er således helt i tråd med den dagsorden, der arbejder for at fremme en samarbejdende kultur, hvor alle anerkendes og bidrager med forskellige fagligheder til et fælles resultat.

Højmessen er en kerneopgave; det vil sige, at den er definerende for vores faglige bevidsthed og identitet og en opgave, vi ikke kan undsige os. Uden den ville Folkekirken ikke være kirke. Alle har et ansvar for at kerneopgaven løftes på bedste vis, og det skal ske i et samarbejde. Det er godt, at det bliver fastslået i den nye højmessevejledning og er relativt udførligt beskrevet.

Om organistens rolle står der: "Organisten/kirkemusikeren er ansvarlig for udførelsen af højmessens frie musik og for understøttelse af de sungne liturgiske led og menighedens salmesang i samarbejde med kirkesanger/korsangere. Højmessens frie musik vælges af organisten/kirkemusikeren under hensyn tagen til dagens karakter og kan med fordel drøftes med præsten."

Jeg er glad for, at det nu står klart og tydeligt i vejledningen, at organisten vælger og er ansvarlig for fremførelsen af den frie musik. Og at der om valgmuligheder i liturgiens udfør-

else står: "Det fastlægges lokalt af præsten i samarbejde med organisten, hvilke led, der synges eller messes."

Dialogbaseret samarbejde i respekt for faglige kompetencer giver et bedre slutresultat. Det er kolossalt vigtigt at have i fokus, især når vi taler om en kerneopgave som højmissen. Vi er fælles om opgaven, og vi gør hinanden bedre, når vi hver især får mulighed for at gøre vores bedste.

Biskoppernes reviderede højmessevejledning er udarbejdet i kølvandet på det store eftersyn og rapporter fra 2019 om liturgi, dåb og nadver. Nogle vil mene, at den nye højmessevejledning er for pædagogiserende. Det mener jeg ikke. En vejledning må gerne tage læseren ved hånden, og der er megen basisviden om kirkeår, salmer og liturgi, man ikke i dag kan forudsætte er til stede hos menighedsråd, ansatte eller præster.

Jeg håber, at alle vil gøre sig den ulejlighed at læse højmessevejledningen. Det kan blive et godt afsæt for den lokale samtale om kerneopgaven og til erkendelse for den enkelte om sit eget ansvar i udførelsen.

Måske er det en god måde at vende tilbage til arbejdslivet og kerneopgaven, når sommerugerne og ferietiden er vel overstået.

Vejledningen bliver trykt i kommende ritualbøger og er tilgængelig for alle på Folkekirkens intranet.

folkekirkensintranet.dk/temaer/den-reviderede-hoejmessevejledning

"Højmessevejledningen kan blive et godt afsæt for den lokale samtale om kerneopgaven og til erkendelse for den enkelte om sit eget ansvar i udførelsen," siger Karin Schmidt Andersen.

ODENSE INTERNATIONALE ORGELFESTIVAL 2025

LØRDAG D. 13. SEPTEMBER KL. 11-14, IKEA ODENSE

Pop-up-reklamekoncert "Orgelmusik & Köttbullar" med organisterne Claus Ladekjær Wilson, Torben Krebs, Anders Grankvist Schou og Tina Christiansen

ONSDAG D. 17. SEPTEMBER KL. 19.30, ODENSE DOMKIRKE

Åbningskoncert med Det Fynske Kammerkor, Filharmonisk Kor Fyn, Odense Kammerkor, Odense Domkantori, domorganist Randi Elisabeth Mortensen, organist Anders Grankvist Schou og dirigent Carsten Seyer-Hansen

TBA, SYDBANK ARENA, ODENSE

Orgel & Sport med organist Torben Krebs og Odense Håndbold

TORSDAG D. 18. SEPTEMBER KL. 13.30, ODENSE KATEDRALSKOLE

Koncert med organisterne Anders Grankvist Schou og Tina Christiansen

TORSDAG D. 18. SEPTEMBER KL. 19.30, THOMAS KINGOS KIRKE

Koncert med organist Mattias Wager, Sverige

FREDAG D. 19. SEPTEMBER KL. 17.00, ODENSE MUSIKBIBLIOTEK

Orgel-Lounge med DJ-sæt på Odense Musikbibliotek med musiker Jannik Juhl

LØRDAG D. 20. SEPTEMBER KL. 11.00, KIRKESALEN PÅ ODENSE UNIVERSITETSHOSPITAL

Koncert med sopran Lona Mohr Villadsen, trompetist Per Morten Bye, organist Tina Christiansen, fløjtenist Rune Most, violinist Stinus Christensen og organist Jesper Petersen

LØRDAG D. 20. SEPTEMBER KL. 15.00, VOR FRUE KIRKE

Koncert med organist Helmut Freitag, Tyskland

SØNDAG D. 21. SEPTEMBER, FYNske KIRKER

Fynsk Orgelfest ved gudstjenesterne i fynske kirker med fælles uropførelser af orgelværket "Fest på Fyn" af komponist Tore Bjørn Larsen

SØNDAG D. 21. SEPTEMBER KL. 15.00, SANKT HANS KIRKE

Familiekoncert med organisterne Vibeke Astner & Anne Kirstine Mathiesen, dansebørn fra Bullerup Danseskole og skuespiller Søren Ulrichs

MANDAG D. 22. SEPTEMBER KL. 12-15, ODENSE DOMKIRKE

Masterclass for konservatoriestuderende med organist Christian Schmitt, Tyskland

MANDAG D. 22. SEPTEMBER KL. 16-19, CARL NIELSEN SALEN, ODENSE KONCERTHUS

Masterclass for konservatoriestuderende med organist Christian Schmitt, Tyskland

TIRSDAG D. 23. SEPTEMBER KL. 17.00, ODENSE DOMKIRKE

Koncert med organist Eric Lebrun, Frankrig

TIRSDAG D. 23. SEPTEMBER KL. 19.30, FREDENS KIRKE

INTERSTELLAR-koncert med organist Roger Sayer, England

ONSDAG D. 24. SEPTEMBER KL. 19.30, ANSGARS KIRKE

Koncert med organist Ourania Gassiou, Grækenland

TORSDAG D. 25. SEPTEMBER KL. 19.00, CARL NIELSEN SALEN, ODENSE KONCERTHUS

Finalekoncert med organist Christian Schmitt, Tyskland, og Odense Symfoniorkester under ledelse af Nathanaël Iselin, Frankrig

LØRDAG D. 27. SEPTEMBER KL. 11 OG KL. 13, CARL NIELSEN SALEN, ODENSE KONCERTHUS

Bamsekonserter med Odense Symfoniorkester under ledelse af Marit Tøndel Bodsberg, Norge, vært Vicki Gemmer Schultz, Orgelklubben og organist Tina Christiansen

facebook.com/OdenseInternationaleOrgelfestival

Odense Internationale Orgelfestival 2025 er støttet af Augustinus Fonden, William Demant Fonden, Albani Fonden, Frobeniusfonden, Dansk Tennis Fond, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, Odense Kommunes Musikudvalg, Knud Højgaards Fond, Statens Kunstfond, DOKS' Gramexmidler og Easy Wine – Skibhus Vinhandel

HUSK, AT ORGEL ER SANG

Tekst og foto: Malena Rønnow

Inge Bønnerup har fyldt fem årtier med organistembede, koncerter, CD-indspilninger og undervisning. Nu fortæller hun tilbage om vejen gennem fem årtier som musiker – og om det arbejde, hun stadig gør for at øve.

Noget af det første, Inge Bønnerup nævner, da vi taler om hendes liv som koncertorganist og underviser, er hverken flid eller talent. Det er held.

"Jeg er født i en meget heldig generation," siger hun, da hun en skoldhed sommerdag tager imod i den sirligt indrettede lejlighed få gader fra Flintholm og Ålholm Kirke.

"Vi var en meget lykkelig generation, det sagde rektor på universitetet også, da vi blev

færdige. Alt var åbent for os, og vi prøvede også at skønne på det."

Bøger og noder fylder den ryddelige reol fra gulv til loft. På klaveret i stuen venter Mozarts sonate i A-dur og en lukket koralbog. I vindueskarmen synger hendes to undulater af og til.

Inge Bønnerup har som få forstået at "bruge det pund, hun blev givet", som det, let omskrevet, hedder i sidste vers af hendes yndlingssalme, *Du gav mig, o Herre, en lod af din jord*. Mindst fem årtiers musikerkarriere med embede, koncerter i ind- og udland, CD-indspilninger og konservatorieelever er det blevet til.

Det føles, som om dagene er blevet "fyldt med hæderligt virke" (dér var yndlingssalmen

Inge Bønnerup blev uddannet fra DKDM i 1964 og studerede videre hos blandt andre Gaston Litaize og Marie Claire Alain. I 1972 blev hun organist i Trinitatis Kirke i København. Ved siden af embedet og undervisning har hun givet koncerter i det meste af Europa og Australien. Hun har blandt andet indspillet Buxtehudes samlede værker og fem CD'er med nyere dansk orgelmusik.

igen), mere end med en stræben efter noget bestemt eller udvendigt, for trods et fyldigt og varieret CV er Inge Bønnerup ikke stolt af noget bestemt, hvis hun bliver spurgt.

"Nej. Nej. Jeg er jyde. Vi er opdraget, navnlig vi nordjyder, med janteloven. Jeg kan huske, at min mor altid sagde, at det var dejligt, at jeg var dygtig, men at jeg altså også skulle være sød", siger hun med et lille grin.

Men der er alligevel én bestemt anekdote, hvor stoltheden lige tittede frem, og den tager netop sit udspring i Nykøbing Mors, hvor Inge Bønnerup voksede op.

Julelege ved orglet i Nykøbing

Hvis det er nogenlunde almindeligt at være fra et hjem med klaver, må det høre sjældenhederne til at være fra et hjem med orgelspil. Men det er Inge Bønnerup.

Hendes far lærte at spille orgel på lærerseminariet, og hun begyndte at spille klaver som femårig, så snart hun kunne nå op til tangenterne. Først var faren hendes lærer, senere blev hun sendt hen til "Tante Fanny", som den lokale spillelærerinde hed.

Da Grethe Krogh flyttede til Nykøbing Mors, mente Tante Fanny, at tiden var inde til endnu et lærerskifte.

"Grethe Krogh er nok dén, jeg har lært mest af. Hun kom til Mors, da jeg gik i 2.G. Hun var i begyndelsen af tyverne og ung og frisk, og alle

vi piger ville spille hos hende, så en veninde og jeg fulgte ad," fortæller Inge Bønnerup.

Ud over orgelspil var der også en anden vigtig lektion i undervisningen hos Grethe Krogh.

"Grethe var ung og sjov og sådan, og vi troede, vi skulle have det sjovt. Men hun var faktisk meget krævende. Man skulle øve sig. Hvis ikke man havde øvet sig, kunne man godt mærke det på hende. På den måde var hun en god lærer, fordi hun krævede noget af os", husker Inge Bønnerup.

Arbejdet bar frugt:

"Grethes forældre boede i Viborg, og hun ville gerne hjem juleaften. Så juleaften holdt der en taxa uden for kirken. Lige før postludet gled hun diskret ned fra orgelbænken, så vi kunne bytte plads uden at forstyrre, og så spillede jeg postludium, mens hun smuttede ud i taxaen og blev kørt til Viborg. Dét var jeg stolt over - at få lov at spille juleaften. Og min far var smadderstolt," siger Inge Bønnerup.

Musikken i fingrene

Som ung fik Inge Bønnerup det franske statslegat, der åbnede døren til tre måneders studieophold i Paris med bopæl i det danske hus i Cité Universitaire og undervisning hos organist og komponist Gaston Litaize. Og det var i Paris, at Inge Bønnerup endegyldigt valgte musikken.

"Gaston Litaize var blind, så hans høresans var skærpet. Han kunne høre, at min finger-

Inge Bønnerup ved klaveret i stuen. På nodepulten står der Mozart. På øveorglet står der Buxtehude og Bach.

sætning var forkert. 'Prøv lige at spille det igen', sagde han. Så holdt han sin hånd over min, og sagde, at jeg skulle ændre fingersætning," fortæller hun.

Den franske måde at spille på var helt anderledes end den tyske, fandt hun hurtigt ud af, og hendes nye lærer var tydelig og kompromisløs.

"Han kunne godt lide at sige, at 'sådan gør vi franskmænd jo ikke', når han rettede på noget. Mod slutningen af mit ophold var han med mig ude i den danske kirke. Jeg skulle spille en koncert med dansk og fransk musik, og han var med for at høre registreringerne. Jeg havde valgt noget Bernard Christensen, som jeg syntes var noget af det bedste nyere danske, og dét var jo, ifølge ham, 'heller ikke sådan, som vi franskmænd ville have gjort'", husker hun med et smil.

Wøldikes formaning

Indtil da havde Inge Bønnerup balanceret studier på både konservatoriet og Københavns Universitet, hvor hendes mand, Henrik Glahn, underviste i musikvidenskab. Men efter tre måneder i Paris sad musikken bogstaveligt talt i fingrene, og valget lå lige for.

"Da jeg kom hjem fra Paris var jeg klar over, at hvis jeg skulle sidde og skrive speciale ved skrivemaskinen, ville alt det, jeg havde lært i Paris, forsvinde," fortæller hun.

"Det var ikke et bestemt øjeblik, men det var dér, jeg besluttede det".

Da først Inge Bønnerup havde besluttet sig

for, at orglet skulle være hendes levevej, virkede det nærmest forudbestemt.

"Jeg var sindssygt heldig. Jeg fik Trinitatis (i København, red.), da jeg var 32 år. En slutstilling, kan man sige. Et skønt orgel, gode præster, et godt kor," siger hun.

"Jeg har altid syntes, at søndag morgen før gudstjenesten, når man har korprøve, var nogle af de bedste timer på ugen, fordi sangerne i Trinitatis var søde og dygtige".

Barokken har altid haft en særlig plads hos Inge Bønnerup, og hun brugte embedet i Trinitatis til at videreføre en gammel barok-tradition.

"På et tidspunkt blev Købmagergade fri for biler, så man kunne lave eftermiddagskoncerter, ligesom organisterne havde gjort i 1600-tallet – det havde jeg altid drømt om. Det begyndte jeg på. *Orgelmusik i Gågaden* stammer fra dengang bilerne blev forvist, og det kører endnu", siger hun.

Barokken – nærmere betegnet Buxtehude – var også det første, Inge Bønnerup indspillede i begyndelsen af 90'erne.

Opførelsespraksis har ændret sig meget på de knap tre årtier. Hvordan er det at se udviklingen gå i en helt anden retning end dén du valgte at følge på dine indspilninger?

"Vi var begyndt at skrælle nogle af alle de fede klange og fordoblinger af dengang," forklarer hun.

"Men jeg får lyst til at fortælle en anekdote: Før jeg tog til Paris, havde jeg vikarieret som andenorganist i domkirken. Så skrev jeg til Wøldike, at nu kom jeg snart hjem, og jeg ville gerne fortsætte. Han skrev, at det var dejligt, at jeg snart kom hjem, 'men spil nu ikke alt for staccato, som de har det med at gøre i Frankrig'. Han vidste, hvad problemet var."

"Husk, at orgel er sang", skrev han også. Den sætning har jeg været meget glad for, for det er det jo. Et orgel skal jo synge. Når du spørger til barokmusikken, så synes jeg, de spiller for meget staccato i dag. Det er hovedforskellen," siger hun.

"Inge, nu tager du dig sammen"

Den røde tråd i undervisning, koncerter og indspilninger var altid, at Inge Bønnerup gerne ville have lytterne og publikum til at holde lige så meget af et givet stykke musik, som hun selv gjorde.

"Men hvis det er Nielsens *Commotio* er jeg godt klar over, at det kan være noget af en mundfuld," siger hun med et smil.

Men at man godt kan lide et værk, er ikke det samme som, at det falder én naturligt.

"Jo mere man lærer og jo mere man kan, desto mere ved man også, hvad man ikke kan. Det bliver tydeligere efterhånden," siger hun.

Hvad ville du gerne have kunnet?

"Jeg ville gerne have spillet nogle store,

fede romantiske værker. Men det ligger slet ikke til mit sind. Jeg kan godt lide Widor, jeg kan også godt spille den berømte toccata, men det romantiske lå ikke til mig, selvom jeg godt kan lide at høre på det. Der var for mange klange på en gang. Det blev for voluminøst, og jeg kunne bedre lide noget enklere."

Det er også den "enkle" musik, barokmusikken, der står på Inge Bønnerups øveorgel. På klaveret står Mozart og koralbogen.

"Jeg havde besøg forleden, og han spurgte til et bestemt greb, han ikke kunne få til at gå op. Så måtte jeg lige vise ham det", fortæller hun.

Øver du dig stadig?

"Tænk, jeg talte om det med en kollega, der også er musiker. Vi talte om, at vi ikke orker mere. Er det ikke mærkeligt? Vi har spillet, siden vi var fem år, og det er som om vi ikke orker mere. Vi vil gerne høre en masse. Men hvis ikke man kan spille noget med det samme, skal man øve sig, og det er måske dét, man ikke gider mere," siger hun tænksomt.

Hvordan føles det?

"Det er forkert," kommer det prompte.

"Det er forkert. Jeg savner det da. Jeg siger 'Inge, nu tager du dig sammen', og når jeg så gør dét, så bliver jeg så glad. Så synger fuglene".

Et lille udpluk af Inge Bønnerups CD'indspilninger, hvor hun har haft særligt fokus på Buxtehude (Danacord) og den nyere orgelmusik.

LEDIG ANNONCEPLADS

Her kan du få kontakt
til medlemmerne i Dansk
Organist og Kantor Samfund.

Dette format koster kun
1.600 kroner + moms.
(Gentagelsesrabat gælder)

**Book
efterårets annoncer
og få rabat**

Hvis du har:

**KONCERTER
ARRANGEMENTER
PRODUKTER
UDGIVELSER**

Alle priser og formater på
WWW.DOKS.DK

- ✓ Vi er Danmarks eneste
fagforeningsejede forsikringsselskab
- ✓ Vi har nogle af Danmarks
mest tilfredse forsikringskunder
- ✓ Vores kunder bliver i gennemsnit
hos os i 33 år

Forsikring

Vi tror på, at vi er
bedst i fællesskab

Læs mere på tjm-forsikring.dk

Repræsentanter fra fagforeninger fra Danmark, Norge, Sverige og Finland var samlet i Århus i juni for at udveksle erfaringer.

NORDISK FAGLIG KONFERENCE I AARHUS

Tekst og foto: Karin Schmidt Andersen

I midten af juni var Nordisk Kirkemusikråd samlet i Århus for at udveksle erfaringer mellem faglige organisationer for Nordens kirkemusikere. DOKS' formand var med og fortæller her lidt om mødet.

Den 17. til 19. juni var Danmark vært for Nordisk Faglig Konference i Aarhus. Konferencen bliver arrangeret med 18 måneders mellemrum af Nordisk Kirkemusikråd. I rådet sidder medlemmer fra faglige organisationer for Nordens kirkemusikere, og hvert land er repræsenteret med to medlemmer. Det er også Nordisk Kirkemusikråd, der arrangerer Nordisk Kirkemusiksymposium hvert fjerde år.

Domkirkens mødelokaler var en god og gæstfri ramme om konferencen. Fra Finland var der nye deltagere, idet Maiju Helin er nyvalgt formand for Finlands Kantor-Orgelförbund og Reidar Tollander nu er formand for Kyrkomusik Föreningen, der er foreningen for kirkemusikere i den finske kirkes svensktalende menigheder.

Ellers var det et gensyn med de øvrige delegationer, dog kunne Island desværre ikke være med. Konferencen begyndte med nyt fra de respektive lande og sluttede med et møde i Nordisk Kirkemusikråd, hvor Norge nu har formandskabet.

Louis Torp, sekretariatsleder i Organistforeningen, havde gjort et fint forarbejde for at samle data om løn og ansættelsesvilkår fra de forskellige lande. Selv om mange grundvilkår er forskellige fra land til land, er der inspiration og viden at hente baseret på erfaringer fra de faglige organisationer og uens strukturer i de nordiske kirker.

Aarhus viste sig fra sin smukkeste side i sommersonne, og som led i konferencen var der indlagt programpunkter med specifikt danske bidrag: Jørgen Demant fortalte om Liturgisk Forum, Jørgen Kleon Jeppesen om Sangkraftcentre og Kristian Krogsø gav en fornem præsentation af domkirkens orgel med en fremførelse af Liszts Ad nos. Desuden fik deltagerne også indtryk fra Aarhus med sig hjem ved besøg på Moesgaard Museum, domkirkens orgelpulpitur og Lighthouse.

Vidste du:

- Nordisk Kirkemusiksymposium 2028 finder sted 21.-24. september i Bergen
- Sverige har ca. 600 kirkelige arbejdsgivere, Norge har 350 og Danmark 1200
- I Sverige, Norge og Finland kræves kompetencegivende uddannelse for ansættelse som kirkemusiker, pga. af mangel på kvalificeret arbejdskraft ses dog et stigende antal af ikke-uddannede kirkemusikere.
- Andelen af kirkemusikere med 4-5 års fuldtidsstudium som uddannelsesbaggrund er ca. 32 pct. i Sverige, 72 i Norge, over 80 i Finland og ca. 33 i Danmark.
- I Sverige og Norge har kirkemusikere samme årsnorm som andre offentligt ansatte. I Finland og Danmark er der flere arbejdsdage pga. tjeneste på helligdage.
- I Finland opereres der ikke med antal ugentlige arbejdstimer.
- Alle lande har fem dages arbejdsuge.

HELLERUPLUND ORGELFESTIVAL 2025

Søn. d. 31. aug.
kl. 16

Colours of French Symphonic Music
- **Vincent Dubois**

Musik af: Franck, Vierne, Fauré, Ravel og Dupré

Søn. d. 14. sept.
kl. 16

Battlegrounds - Daniel Bruun

Musik af: Alain, Bach og Reubke

Søn. d. 28. sept.
kl. 19.30

Stumfilm "Safety Last!" (1923)
- **Ansgar Wallenhorst**

Ikonsk stumfilm med halsbrækkende komik og spænding

Søn. d. 12. okt.
kl. 16

Echoes of the Past and Visions of the 20th Century - Juan de la Rubia

Musik af: Alain, Händel, Glass, Bach og Tournemire

Søn. d. 26. okt.
kl. 16

CD-release "Aeramentum"
- **Jeppe Lindberg & Daniel Bruun**

Musik af: Eben, Messiaen, Wammes og Præstholm

Helleruplund Orgelfestival 2025 er støttet af: Augustinus Fonden
William Demant Fonden · Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Helleruplund Menighedsråd

31. august
14. september
28. september
12. oktober
26. oktober

**5 orgelkoncerter i
Helleruplund Kirke**

Bernstorffsvej 73 · 2900 Hellerup
Gratis adgang til alle koncerter

Er du flyttet?

Husk at opdatere din (e-mail)adresse og telefon hos DOKS, hvis du flytter eller skifter nummer.

DJM-studerende på langfart

Den 22. til 24. august er DJM's orgelstuderende på rejse på Færøerne, hvor de blandt andet spiller koncerter med egne værker skrevet over færøske salmemelodier.

Dansk Kirkemusiker Forening 140 år

Den 16. juni fejrede Dansk Kirkemusiker Forening 140 års jubilæum i forbindelse med generalforsamlingen.

Foreningen er – med god grund – stolt af at have tilgang af medlemmer og af at være landets ældste kirkelige fagforening. Der var festlig middag i Nyborg, hvor DOKS' formand bragte en hilsen og lykønskede med jubilæet.

Bliv klogere på rollen som medarbejderrepræsentant

Er du valgt som medarbejderrepræsentant til menighedsrådet? Er du usikker på, hvad det indebærer? Kirkefunktionærernes fagforeninger inviterer valgte medarbejderrepræsentanter til webinar om medarbejderrepræsentantens rolle og rettigheder. Vi kommer blandt andet ind på hvad du må, hvad du skal og hvor du ikke skal involveres.

Der vil være mulighed for at stille spørgsmål og bytte erfaringer med andre medarbejderrepræsentanter rundt om i landet.

Webinaret er gratis. Der ydes ikke lønrefusion, så DOKS opfordrer til, at du inden tilmelding afklarer med dit menighedsråd, om webinaret indgår i din arbejdstid.

Underviserne er Randi Anholm, næstformand for Kirkekultur.nu og Louise Røssell Wredstrøm, forhandlingssekretær i 3F.

Webinaret afholdes to gange:

Onsdag den 10. september 2025 fra klokken 09.00-11.00. Tilmeld dig her:

[Microsoft Virtual Events Powered by Teams](#)

Tirsdag den 24. marts 2026 fra klokken 09.00-11.00. Tilmeld dig her:

[Microsoft Virtual Events Powered by Teams](#)

Ny bestyrelse i Landsforeningen af Menighedsråd

Den 14. juni havde Landsforeningen af Menighedsråd årsmøde og valg til bestyrelsen. 29 kandidater stillede op, og 20 blev valgt. Posterne i bestyrelsen er fordelt på 14 valgte menighedsråds-medlemmer og seks præster og provster. Anton Pihl fortsætter som formand. Inge Kjær Andersen og Lisbeth Damgren er næstformænd.

Foto: Landsforeningen af Menighedsråd

Nyt fra TJM: Husk dine hotlines

TJM Forsikring tilbyder, i tilknytning til nogle af sine forsikringer, forskellige hotlines og forebyggende løsninger, som skaber tryghed i hverdagen.

Har du fx indbo- og/eller rejseforsikring i TJM Forsikring, kan du frit benytte Tryk Lægehotline, og har du dækningen "Sygdom og ulykke" på din hunde- eller katteforsikring hos TJM, har du fri adgang til Dyrlægehotline.

Begge hotlines tilbyder online videokonsultation, hvor du kan få en læges eller dyrlæges råd og vurdering af, om du skal søge yderligere hjælp. Online-lægen kan også henvise til skadestue og i et vist omfang udskrive og forny recepter.

Den 1. juli udsendte Kirkeministeriet lovforslaget vedr. forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet i høring. Fristen for høringssvar er **25. august** og DOKS vil naturligvis indgive et høringssvar. Udkastet til ny menighedsrådslov er udarbejdet på baggrund af anbefalinger fra styregruppen, der i et år arbejdede med emnet, og en politisk aftale fra 21. maj. DOKS' formand, Karin Schmidt Andersen var medlem af styregruppen.

"I respekt for de ansatte skal en ny menighedsrådslov stille krav til menighedsrådene som arbejdsgivere. Det skal sikres, at der på alle arbejdspladser er kompetent ledelse, der fremmer samarbejde, tillid og trivsel. Et godt arbejdsmiljø tiltrækker dygtige og dedikerede medarbejdere, og sådan bliver der bedre og mere folkekirke til glæde for alle", siger hun.

Lovforslaget kan tilgås via Folkekirkensintranet.dk.

ORGANISTVIKAREN FRA NORGE

Nina og Edvard Grieg blev gift i København 11. juni 1867. Her er de fotograferet som nygifte. Foto: Griegsamlingen, Bergen Offentlige Bibliotek.

Tekst: Torkil Baden

Før han blev den nationalkomponist, vi kender ham som i dag, var Edvard Grieg som ung og nygift på udkig efter en stabil indkomst. Trods et komplekst forhold til kristendommen og statskirken, førte jagten på et fast arbejde Grieg til Danmark og til en af Københavns kendte kirker.

Det er ikke tilfældigt, at "Peer Gynt" slutter Pinesøndag morgen. Solveig møder Peer med ordene: "Velsignet, velsignet vort pinesøndags-møde!" Og Bøjen forklarer kirkeklokkerne med, at "ottesangs-klokken" ringer til pinsehøjmesse. I baggrunden høres salmesang, og i Ibsens manuskript står der:

*"Kirkefolk synger på skovstien:
Velsignede Morgen,
da gudsrigets tunger
traf jorden som flammende stål!
Fra jorden mod borgen
nu arvingen sjunger
på gudsrigets tungemål".*

I sin bestilling til Grieg skriver Ibsen: "kirke-folket på skovstien, klokkeringning og fjern

salmesang antydes i musikken." Griegs partitur foreskriver orgel (harmonium) i orkestret, og Grieg kommenterede, at det skulle have en god bastone ("16 fod").

Ibsen ønskede, at pinesalmen skulle komme igen ved tæppefald som det allersidste: "tæppet falder idet salmesangen atter klinger nærmere og stærkere", skrev han.

Hvor religiøs er afslutningen på dramaet? Bliver Peer frelst af den ventende og trofaste Solveig (som en Jomfru Maria-skikkelse) eller af Helligånden? Pinesalme og bibelcitater taler for sig selv: Ibsen ønskede en afsluttende sejr for "gudsrigets tungemål".

Kirken

Grieg havde et anstrengt forhold til den officielle kirke. Han skrev til Bjørnstjerne Bjørnson: "Og så al denne gejstlighed, som kvæler enhver god spire hos os! Kun én ting burde vi alle gøre: melde os ud af statskirken, denne øgle – som, foruden sin fuldstændige impotens – ikke ejer andet end en giftig brod at stikke med."

Nina og Edvard Grieg i København i 1886.
Foto: Griegsamlingen, Bergen Offentlige Bibliotek

Christianskirken på Christianshavn, hvor Grieg var sommervikar i 1866. Foto: Rønnow Arkitekter og Casper Brogaard Højer.

Både hans kone Nina og Edvard var medlem af Unitarierne. Unitarismen forkynnder en tro baseret på fornuften. Gud er én, ikke en treenighed, og Jesus var et godt menneske. Som Guds børn er det vores opgave at elske Gud og vores næste.

Grieg formulerede sin trosbekendelse således: "Jeg tror på menneskene, og jeg tror på Gud, og jeg tror stadig, at den Gud, som har frembragt dem, har noget godt i sinde med dem. Ellers ville jeg ikke leve et øjeblik længere."

I en julehilsen skrev han: "Alt er skabt til det gode, og kærligheden har aldrig vist sig så hel som gennem Ham, hvis fest vi nu skal fejre [...] den kærlighedens ånd, som Kristus lod lyse frem af sit liv."

Orgelstuderende

I 1864 blev Edvard Grieg forlovet med Nina Hagerup fra København. Selvom de første kompositioner fra Griegs 21-årige hånd blev taget godt imod, ville det unge par planlægge en sikker økonomisk fremtid, og her var organistfaget en mulighed.

Grieg gik til Gottfried Matthison-Hansen (1832-1909), organist i den kirke, der i dag hedder Christians Kirke på Christianshavn.

I sin dagbog opregner Grieg 15 lektioner i løbet af sommeren 1866, og han blev så øvet, at han beherskede Bachs store g-mol-fuga (BWV 542). Hans lærer sendte Grieg til sin far Hans Matthison-Hansen, domkirkeorganist i Roskilde, og dér spillede Edvard Bach-fugaen til domorganistens største tilfredshed.

Sommervikar

Grieg var sommervikar i Christians Kirke i 1866, og Gottfried Matthison-Hansen roste sin elev:

"Allerede efter 6 uger kunne jeg betro ham at vikariere under mit fravær i sommerferien. Når jeg skal betegne hans fortrin nærmere, vil jeg fremhæve hans afrundede, fine pedalspil, hans udviklede sans for klangfarver ved at benytte registrene, og et overraskende smukt præludiespil."

Hans lærer udgav senere orgelarrangementer af sin elev og vens kompositioner, bl.a. «Morgenstemning» og «Åses død».

Griegs plan var at blive organist i Kristiania (det nuværende Oslo). Der var dog ingen ledige stillinger, så vi må fantasere os til, hvordan Edvard Grieg som komponerende organist kunne have fornyet kirkemusikken med orgelværker og oratorier.

Selvom han ikke står i komponistfortegnelsen i den danske salmebog, er han repræsenteret med tre melodier i den norske. Blandt hans korsange stikker særligt "Ave Maris Stella" (om Maria som havets stjerne) og "Fire salmer" ud. Sidstnævnte var hans allersidste komposition og er skrevet efter norske folkemelodier med tekst af bl.a. Brorson.

Udgivet i samarbejde med det norske tidsskrift *Orgelspeilet*

Torkil Baden

Torkil Baden (f. 1944) er kirke-musiker og forfatter. Han har arbejdet som kirkemusiker i Oslo og været musikanmelder. Han har skrevet flere bøger om musik og kultur, bl.a. bogen *Edvard Grieg – national og international* (Norsk Musikkforlag, 2023) i anledning 150-året for uropførelsen af scenemusikken til Ibsens *Peer Gynt*.

Klassebillede fra DKDM-organisternes studietur til Paris. Her er de i Versailles. Foto: Sven-Ingvart Mikkelsen

OTTE ÅR FOR DKDM

Tekst: Sven-Ingvart Mikkelsen

Foto: Camille Engel Rousseau / Helle Riis / privatfoto

Sven-Ingvart Mikkelsen har sagt farvel til DKDM og arbejdet som professor og faggruppeleder. Her ser han tilbage på otte års arbejde med at uddanne fremtidens organister og ser frem mod en tilværelse med mere tid til koncertaktivitet og familie.

Efter otte års ansættelse på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium som underviser og faggruppeleder har jeg nu valgt at gå på pension. Det har hele tiden været min plan at stoppe, når jeg blev 70, og jeg har ikke set nogen grund til at ændre på denne plan, eftersom der er gode yngre kræfter, som er klar til at overtage såvel undervisning som faggruppeledelse.

Opgaven som faggruppeleder var ret udfordrende i starten. Ovenpå en årrække med konstante besparelser blev jeg kastet direkte ud i en ny besparelse på 15%, hvilket krævede en omfattende revision af alle studieplaner. Det lykkedes mig nogenlunde at bevare timetallet for kerneområderne, nemlig liturgisk og solistisk orgelspil, selvom det var

voldsomt. Efter et par år slap vi endelig af med de årlige 2%-besparelser, og herefter er det faktisk lykkedes at få lidt af det tabte tilbage og skabe lidt mere stabilitet omkring studieplanerne.

Men det centrale for mig har altid været arbejdet med de studerende. Vi har gennem alle årene haft en god flok håbefulde og nysgerrige unge musikere, som det har været mit privilegium at hjælpe på vej. Netop rådgivningen, vejledningen og undervisningen af de studerende har jeg set som den største og vigtigste opgave, og her har mine mange års praktiske organistarbejde givet mig en god ballast som rådgiver i forhold til de studerendes kommende tilværelse som kirke- og koncertorganister.

At følge de studerende fra optagelsesprøve til afsluttende eksamen har været berigende og inspirerende. At se unge studerende udvikle sig til velfunderede musikere med et selvstændigt bud på det musikalske udtryk gør mig glad. De mange gode samtaler med studerende i løbet af deres studieforløb

Foto: Camille Engel Rousseau

DKDM-organisterne på toppen af Paris.
Foto: Sven-Ingvar Mikkelsen

har givet stof til eftertanke og har hele tiden tvunget mig til at forholde mig kritisk til den uddannelse, jeg var sat til at forvalte.

Alle organister er forskellige, og de studerende har vidt forskellige talenter og interesser. Jeg håber, det er lykkedes mig at bibringe dem en fornemmelse for vigtigheden af et godt teknisk fundament, et kendskab til organisternes kernerepertoire og de store komponister, som vores orgeltradition bygger på. Samtidig håber jeg, at de studerende har fået den nødvendige vejledning i forhold til at udvikle deres eget personlige musikalske udtryk, både gennem fortolkning af det traditionelle repertoire og gennem udforskning af nye kompositoriske og improvisatoriske udtryksmåder.

Studieårene på konservatoriet er også en tid, hvor man knytter kontakter til medstuderende på andre instrumenter, og det netværk kan være særdeles vigtigt i det fremtidige kirkemusikerliv.

Det har været spændende at opleve DKDM som et sted, hvor mange fagligheder er i spil. Jeg var i nogle år formand for konservatoriets studienævn, og her fik jeg et indblik i, hvordan de forskellige instrumenter og studieretninger har deres egne udfordringer. Jeg indså vigtigheden af at få det hele til at spille sammen så faggrupper, administration og ledelse i fællesskab arbejder på at skabe de bedst mulige rammer for vores musikeruddannelser.

Samarbejdet med Sjællands Kirkemusikskole har også haft stor betydning, idet kirkemusikskolen for mange unge organister fungerer

som en slags forskole til konservatoriet. Jeg har repræsenteret DKDM i kirkemusikskolens bestyrelse, og jeg har oplevet stor vilje til at få institutionernes uddannelser til at spille sammen.

DKDM's orgelfaggruppes pædagogiske profil tegnes af gruppen af undervisere, og her har jeg kunnet samarbejde med og støtte mig til 6-7 faste orgel-undervisere, som med hver sin musikalske baggrund og erhvervs erfaring har bidraget væsentligt til, at vi har kunnet give de studerende den bedst mulige uddannelse. Det har hele tiden været mit mål, at en studerende ikke nødvendigvis skal være knyttet til den samme underviser i hele studieforløbet, men at det skal være muligt at nyde godt af undervisning ved forskellige lærere med forskellige hovedkompetencer. Det kan jeg se, at mange studerende har nydt godt af.

På DKDM haft vi haft mulighed for at tilknytte forskellige gæsteprofessorer, som har kunnet berige studiemiljøet gennem undervisning, seminarer og fællestimer. Min forgænger havde allerede taget initiativ til fælles seminarer for hele faggruppen, og det har vist sig at være et så væsentligt element, at vi nu har gjort det til en fast del af det ugentlige skema. Som organist og som orgelstuderende tilbringer man rigtig mange timer alene i øvelokalet. Derfor er det vigtigt, at studieforløbet også indeholde fællesarrangementer, hvor man bliver undervist i fællesskab og lader sig inspirere af hinanden.

Af samme grund har studieture været vigtige. Her tænker jeg tilbage på en række ture

Sven-Ingvart Mikkelsen ved orglet i Reformert Kirke 2020.
Foto: Helle Riis.

til spændende orgler i Danmark, men først og fremmest på de tre vidt forskellige udlands-studierejser, nemlig til Berlin og Leipzig i 2018, til Spanien i 2022 og senest turen til Paris i 2024, som jeg arrangerede sammen med Kristian Krogsøe. Alle disse studierejser har været fagligt berigende, og har styrket det gode sammenhold i faggruppen.

Når jeg tænker tilbage på min egen studietid, har studier og masterclasses i udlandet i høj grad været med til at forme mig som musiker. Derfor har det været vigtigt for mig, at de studerende også får mulighed for studier i udlandet og masterclasses med gode udenlandske navne. Erasmus-udvekslingsprogrammerne er en god mulighed for både studerende og lærere, og jeg har her haft stor glæde af samarbejde med konservatorier i Tyskland, Frankrig, Italien og USA.

DKDM er både en uddannelsesinstitution og en kulturinstitution, og orgelfaggruppens studiekoncerter er en god måde at vise omverdenen, hvad vi arbejder med. Og en gang imellem satses der rigtig stort: To gange har jeg fået lov til at stå i spidsen for Copenhagen International Organ Festival. I 2020 blev det desværre i en reduceret udgave på grund af Covid, men i maj 2025 lykkedes det at gennemføre en festival med masser af gode koncerter med studerende, lærere og gæstesolister samt en række spændende masterclasses med improvisation som gennemgående tema.

Når jeg tænker tilbage på min tid som professor og faggruppeleder ved DKDM, står det klart for mig, at jeg har kunnet bygge videre på det store arbejde, som mine forgængere har lagt i udviklingen af organistuddannelsen. De første år var Hans Fagius vendt tilba-

ge i et gæsteprofessorat. Her nød jeg virkelig godt af Hans' støtte og erfaring, så vi kunne sørge for, at organistuddannelsen på DKDM stadig kunne matche den internationale standard, samtidig med at uddannelsen som kirkemusiker levede op til de krav og udfordringer, som Folkekirken byder på i dag. Vi har heldigvis haft god søgning til organistuddannelsen på DKDM, men Folkekirken har brug for endnu flere veluddannede organister, så der skal også fremover være konstant fokus på rekruttering og studiepladser.

I et større perspektiv ser jeg mine år som leder af organistuddannelsen på DKDM som mit beskedne bidrag til, at vi også fremover kan have en folkekirke med gode og velfunderede organister. Det er mit håb, at mange unge orgelspillere fremover vil søge ind på vores tre konservatorier, og at konservatorierne også vil sørge for, at der er studiepladser nok til de organister, som Folkekirken og musiklivet i hele landet har så hårdt brug for.

Jeg træder nu tilbage og overlader alle disse spændende udfordringer til andre, og håber, at de må få lige så stor glæde af samarbejdet med hinanden på DKDM, som jeg har haft. Det være sig samarbejdet i faggruppen og med ledelsen, administrationen, teknisk personale, studienævn og øvrige faggrupper.

Jeg får nu mere tid til at gå til gode koncerter og til at tage nogle flere år som koncertorganist (måske med nye spændende programmer), og måske tager jeg også et organistvikariat i ny og næ. Og frem for alt, så får jeg mere tid til familien med børn og børnebørn.

Sven-Ingvart Mikkelsen, 14. Juli 2025

Sange fra Taizé

"Sange fra Taizé" er netop udkommet og er en afløser for sangbogen "Syng lovsang hele jorden".

Sangbogen indeholder i alt 154 sange, heraf 38 nye, fra fællesskabet i Taizé.

Langt de fleste er oversat til dansk, men kan også synges på deres originalsprog.

Ideel sangbog til Taizé-inspirerede andagter og gudstjenester.

Læs mere om
sangbogen på
kirkefondet.dk

Smuk koncert med stemningsfuld dansk musik

ME AND MARIA står for anbefalet dansk originalmusik med smukke harmonier og vokaler, der svæver og fortryller. Deres danske tekster tager fat på de store temaer i livet og passer smukt ind i kirkens rum.

De to dygtige musikere har medvirket ved gudstjenester og koncerter, fra Østerlars på Bornholm, Maribo Domkirke og Løgumkloster ned til de mindste middelalderkirker, siden 2016. Musikken er bl.a. omtalt på Go'morgen DK, Jyllands-Posten og Information.

Sanger, Maria, er udd. fra SJK i Roskilde og Den Danske Scenekunstscole.
Få dansk kultur til næste kirkekoncert.

Som noget særligt tilbyder duoen også smagfuld lyssætning.

Kontakt ME AND MARIA / Maria Anna Rosenberg:

Mobil: 40546602 Mail: meandmaria.info@gmail.com Se mere på: www.meandmaria.dk

BIOLOGI- UNDERVISNING I SALMEBOGEN

Tekst: Malena Rønnow

Hvis man venter længe nok, bliver det, der i dag virker håbløst altmodisch, måske cool igen. Et fint eksempel finder man i den lille bog *Kirkesalmer i skolestue*. Bogen, der er udgivet af det missionske forlag O. Lohse i 1954, gennemgår en række salmer i datidens salmebog, og kommer her og der med forslag til, hvordan læreren kan gøre dem mere nærværende eller tydeligere for eleverne.

Et af mine yndlingseksempler – til en af mine yndlingssalmer – er gennemgangen af "*Gak ud, min sjæl, betragt med flid*". Netop flid er nøgleordet her, for bogens redaktør, Frigast-Hansen, har en ganske fin idé til hvordan datidens børn kunne komme tættere på skaberværket: "Tag nogle blomster ind i skolestuen eller allerhelst gå en tur med klassen. Lad børnene sætte sig på en grøftekant og tælle, hvor mange forskellige blomster, de kan se. Pluk en blåmunke, en høgeurt, en oksetunge, en forglemmigej o.s.v., lad børnene se dem under lup og mærke sig alt det skønne, der lukker sig op for dem. Så kommer noget af den stemning, digteren har følt, og så sandes Jesu ord om markens lilje", skriver han.

I "gamle dage" var det almindeligt at terpe salmer, men i dag kan metoden måske bruges til at opbygge lidt tværfaglighed mellem kristendomskundskab og biologiundervisningen. Eller bare til at få brændt lidt krudt af hos minikonfirmanderne. Hvilket måske også har været Frigast-Hansens tanke, da han skrev teksten.

Idéen er hermed – om end med et par generationers forsinkelse – givet videre.

KIRKE-KURIOSA

Kirke-kuriosa er stedet, hvor du kan finde viden, du ikke vidste, at du ikke kan leve foruden.

Har du en snurrig salmeomskrivning, nyttig nørdviden eller noget andet, du har lyst til at dele med kollegerne her? Så skriv til redaktoer@doks.dk

Dansk Organist og Kantor Samfund DOKS

Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
Tlf. 33 79 16 85 (tr. 10-13)
doks@doks.dk - www.doks.dk
Sekretariatsleder: **Bjørn Arberg**
Mobil 21 47 04 30 (træffes ikke fredag)
Administrativ medarbejder: **Stine Fredsted Bergqvist**

AKADEMIKERNES A-KASSE

Vester Farimagsgade 13 - 1606 København V
Tlf. 3395 0395 - www.aka.dk

Bestyrelse DOKS

Karin Schmidt Andersen, formand
Hendriksholm Kirke, Rødovre
Store Kannikestræde 8 – DK-1169 København K
ksa@doks.dk - Tlf. 2128 0072

Peter Bjerregaard, næstformand
Godthaabskirken, Frederiksberg
pb@godthaabskirken.dk - Tlf. 2636 8761

Anders Gaden, kasserer
Helligåndskirken, Aarhus
anders@helligandskirken.dk - Tlf. 5135 6388

Bente Hogrefe Nielsen
Sjællands Kirkemusikskole
bente.hogrefe@mail.dk - Tlf. 2967 1301 - 4696 4692

Christina Beltoft
Nørre Tranders Kirke, Aalborg
beltoftchristina@gmail.com - Tlf. 9814 9173 - 6171 9173

Signe Buch Ladehoff
Budolfi Kirke, Aalborg
sibl@km.dk - Tlf. 2513 6780

Susanne Krog Thesbjerg
Sankt Hans Kirke, Odense
susannethesbjerg@hotmail.com - Tlf. 2682 8014

Organist BLADET

REDAKTION

Malena Rønnow, ansvarshavende redaktør
redaktoer@doks.dk - Tlf. 5181 4563
Deadline for redaktionelt stof til næste nummer: **10. september 2025**

ANNONCER

Annoncer sendes til annoncekonsulent
Stig Boesgaard på annoncer@doks.dk
Priser og specifikationer findes på
www.doks.dk/organistbladet/annoncer
Deadline for annonce-materiale:
10. september 2025

Grafisk arbejde: **spotON** og **RiisGraphics**
Forsidegrafik: **Helle Riis**